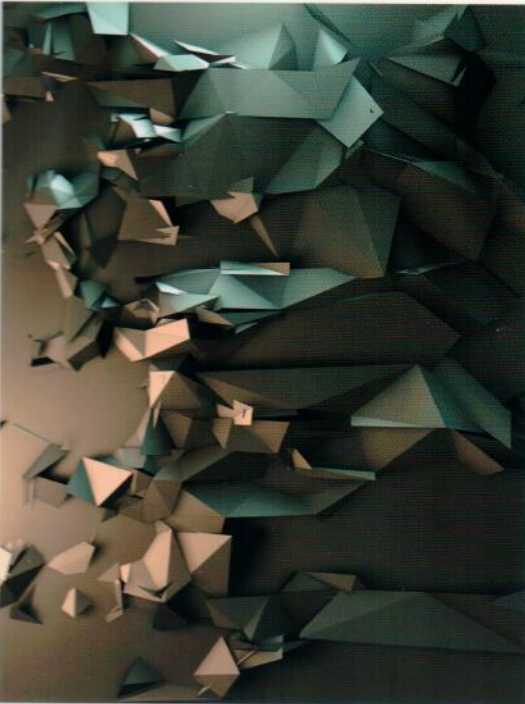
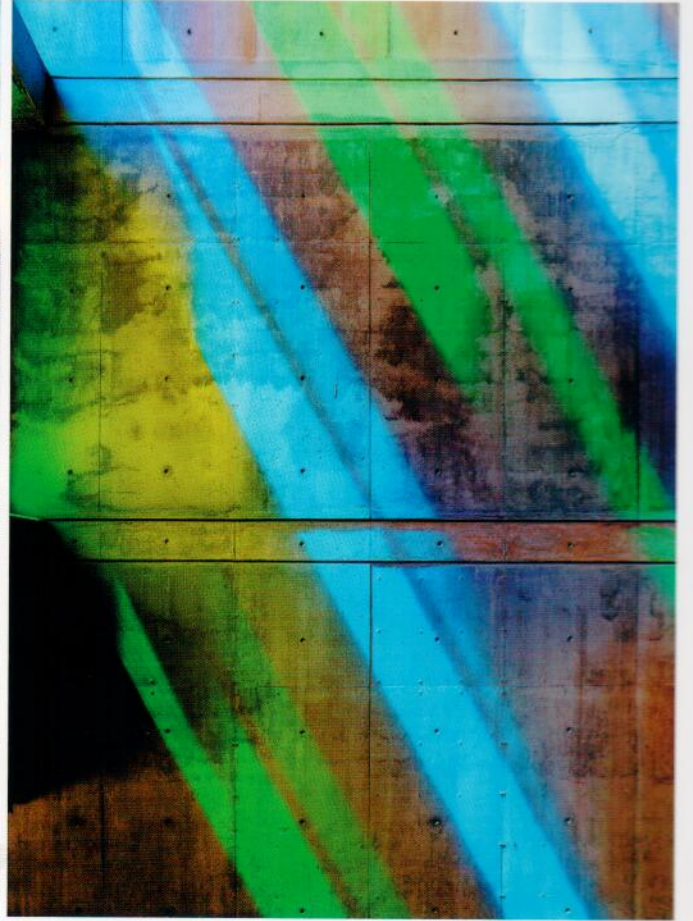

every by nef

006/KIŞ 2015

PARA İLE SATILAMAZ

-22-
CAN ÇİNİCİ
Gelençe Modernlik Aşlamak

-28-
JOHANNES TORPE
Sound & Design

-42-
CEMAL EMDEN
Kadrajdaki Mimari

-46-

-58-

-76-

-76-

Kavramsal Duruş

Alper Derinboğaz

Alper Derinboğaz, Türkiye'nin genç kuşak mimarları arasında özellikle İstanbul'un kamu-
sal alanlarında uygulanmış ses getiren projeleriyle tanıdığımız bir isim. Yüksek lisansını
ABD'nin köklü eğitim kurumlarından UCLA'de tamamlayıp Türkiye'ye dönen Derinboğaz
son dönemde özellikle Venedik Bienali'nde sergilenen projesiyle gündemde. Kendi firması
Salon ile çalışmalarını sürdüren Alper Derinboğaz'a ABD tecrübesi, kavramsal projeleri ve
Venedik Bienali üzerine sorularımızı yönelttik. Yanıtları takip eden sayfalarda...

Yüksek lisansınızı UCLA gibi mimari alanında köklü bir geleneğe sahip bir okulda tamamlayıp Los Angeles'ta Proje Mimarı olarak çalıştınız. Bize UCLA ve Los Angeles deneyiminizden ve size katkılarınızdan biraz bahsedebilir misiniz?

UCLA eğitiminde birçok mimari değer yanı sıra fikrin, inovasyonun, insan duygularının birebir tasarım kriterleri olarak değerlendirilmesi bu okulun özgün tarafını ortaya koyuyor diye düşünüyorum. Bu anlamda okul bana özgün yapılar ve fikirler üretme anlamında düşünsel olarak sağlam bir altyapı hazırladı. Yapısal anlamda yeni teknolojileri kavramak adına "teknoloji stüdyoları" vardı. Böylelikle karmaşık tasarımları hayata geçirecek teknikler üzerinde deneyim kazanabildik, bir yapıyı tasarlarken sadece etkileyici bir "resim" olmasının ötesinde nasıl hayata geçebileceğine dair yöntemler edindik. Okul çalışmalarım sergilere katıldı ve UCLA Graduate Award gibi ödüller aldılar. Bu da benim için, krizin patlak verdiği bir dönemde iyi bir ofiste yer alma şansı doğurdu. Uluslararası CO Architects ofisinde Proje Mimarı olarak çalıştım. Los Angeles'ta mimarın daha temel problemleri de güncel bağlamda yenilikçi bir yaklaşımla değerlendiriliyor. Örneğin bildiğimiz ve başka türünün mümkün olmadığını düşündüğümüz konut, iş yeri gibi fonksiyonlar ve yatırım modelleri ötesinde neler olduğu tartışılıyordu. Tokyo, New York gibi birçok metropol üzerine araştırmalar yapıp, aynı örnek üzerinden konut ve iş yeri aralığında adı bile henüz konmamış onlarca başka tür kullanım ve yatırım modelini yerinde görüp araştırma ve yenilerini türetme şansımız oluyordu. Frank Gehry ve Thom Mayne gibi bütün dünyada önemli projeler yapan mimarlardan stüdyolarda kritik alıp hayalperest fikirlerin nasıl gerçekçi bir bağlamda uygulanabileceğine dair birçok şey deneyimledim. Bütün bu deneyimler hem ilham verici figürler olarak çalışmalarımı etkilediler hem de "iyi mimarlığa" dair metodlar öğrenebileceğim bir platform sundular.

Şu anda profesyonel çalışmalarınız üç ayrı oluşum üzerinden yürütülüyor: Salon, We Dream ve Salon Technologies. Bize kısaca bu ayrışmadan ve uzmanlık alanlarından bahsedebilir misiniz? Profesyonel çalışmaların merkezinde Salon duruyor. Orta-

ğım Melike Altınışık ile birlikte masterplan çalışmalarından kule yapılarına veya iç mekanlara kadar birçok ölçekte çalışıyoruz. Hepsinde ortak nokta özel proje ortaya koyabilmek. Ölçek ne olursa olsun biz iki haftada bir fikir projesi çıkararak bir ofis olmadık hiçbir zaman. İyi tasarımı her tasarımcı önemser ancak biz her tasarım problemi için onlarca opsiyon geliştirip bunları mimari öncelik olmak üzere, yatırım, sosyal hayat ve iyi mekan gibi çeşitli niteliklerini göz önünde bulundurarak ciddi bir değerlendirmeden geçirmeden müşterimize sunmuyoruz veya hayata geçirmeye yönelik adım atmıyoruz. "İyi mimarlık" da iyi yemek gibi iyi bir gusto ile zamanla, test edilerek, defalarca denemeden sonra mükemmelliğe ulaşır diye düşünüyorum. Salon Teknoloji'de Salon'da kullandığımız tekniklerin araştırması ve geliştirilmesi yürütülüyor. Aynı zamanda ofis dışında başka tasarım ve cephe imalat ekiplerine dijital üretim danışmanlığı veriyoruz. We Dream ise deneyim tasarlama ajansı, bir tür sanat kolektifi. Dijital teknolojileri mekanlarla bütünleştirerek etkileyici tasarımlar ortaya koyuyor. Tasarım ekibi aynı ama Ceyhan Derinboğaz, Refik Anadol ve Candaş Şişman gibi çeşitli alanlardan profesyonellerle ortak projeler üretiyorum.

Projelerinize ilk baktığımızda kavramsal bağlamı güçlü olan işler göze çarpıyor. Sizi bu anlamda etkileyen, ilham veren temalar nedir? Özellikle feyz aldığımız bir yaklaşım ya da isim var mı?

Mimari tasarımda fikrin her şeyden önemli olduğunu düşünüyorum, yani ilham aldığım birçok isim ve karakter söz konusu. Matematik ve felsefeden birçok kavramın mimarlığa yansması ile ilgileniyorum. Steven Holl'un ise tektonikteki ustalığı oldukça ilham verici. İnovatif formları ve mekansal kurguları günümüzde çok da rastlayamadığımız malzeme kullanımındaki ustalıklarla birleştiriyor. İhsan Bilgin'in yazıları da çok yol gösterici. Öte yandan Murat Güvenç'in araştırmaları "eleştirel gerçekçi" bir bakış açısından farklı perspektifler sunuyor.

2011 tarihli Gate, Panorama ve Augmented Structures projeleriniz sektör dışında, daha geniş bir kesime isminizi tanıttı. Hem bu çalışmalardan kısaca söz etmenizi hem de bu konuda verdiğiniz

1: Bolayır Villaları
2: Wedream, Yapı Kredi
3: CTHB Projesi

-78-

bir röportajda bahsettiğiniz “bilgi mimarlığı” kavramına değinmenizi rica edebilir miyiz?

Bu projeler o dönem büyük ölçekli kentsel dönüşüm çalışmalarına paralel olarak ilerleyen ve oldukça hayalperest projelerken birden hayata geçen projeler oldu. Yapı Kredi binalarının yenilenme süreci ve İstanbul Bienali aynı döneme denk gelince bizden bir cephe projesi istendi. Biz de sanatçı Refik Anadol ile birlikte Galata çevresindeki ses durumundan türetilmiş fiziksel bir cephe projesi önerdik. Tasarımda dinamik görünümlü bu cepheye dijital projeksiyonu bir malzeme olarak adapte ederek statik cepheye hayat verdik. Dijital fabrikasyon ve “video mapping” gibi yenilikçi teknolojileri bir arada kullanan bu ölçekte dünyadaki ilk cephe projesi ve kamusal sanat yerleşmesi oldu. Öte yandan Panorama da Andreas Fogerasi ile yaptığımız bir kamusal sanat projesiydi. Miller Freshtival için yaptığım Gate projesi, çok küçük bir proje olmasına rağmen yoğun bir deneyim ortamı sağladığından çok ses getirdi. İnsanlar tasarımları unutuyorlar ancak deneyimleri asla. Bu projelerle birlikte 2011 senesinde yılın genç mimar ödülü geldi ve daha profesyonel bir çalışma düzenine geçmek mümkün oldu. Bu tür bilgi tabanlı mimarlıkta kentsel ve çevresel bilgiyi projelerde girdi olarak kullanıyoruz veya bunu bir araştırma metodu olarak kurgulayıp yeni projeler, yeni kullanım fonksiyonları ve formlar inşa etmekte kullanıyoruz.

Bu aralar isminizi sıklıkla Venedik Bienali çerçevesinde duyuyoruz. Murat Tabanlıoğlu küratörlüğünde gerçekleştirilen projenin

sergi ekibinde yer aldınız. Bu süreç nasıl gelişti?

Murat Tabanlıoğlu İTÜ’deki lisans eğitimim sırasında stüdyo hocamdı. Yıllardır birlikte bir çalışma yapmak istiyorduk. Venedik Bienali de bunun için iyi bir başlangıç oldu. Beni bu çalışmaya Venedik Bienali’ne değinmeden, İstanbul ve Modernite temalarından bahsederek davet etti. Ben de sevinerek kabul ettim. Sonrasında ekibe üç fotoğrafçı ve bir de yeni medya sanatçısı davet edildi. Pelin Derviş de çok güzel bir kurguyla bu çatıyı bir araya getirdi.

Siz sergide Levent-Gültepe bölgesini mercek altına alan “Modalities of the Spontaneous” adlı bir dizi rölyeyle yer alıyorsunuz. Bu çalışmanızdan biraz bahsedebilir misiniz?

Levent-Gültepe örneğinde olduğu gibi Büyükdere Caddesi ve çevresi, belirsiz ve son zamanlarda şekillenmiş bir kent parçası. Gerçek anlamda bir planlama süreci söz konusu olmadığından, burada gerçekten ne olup bittiğini anlamak çok güç. Bu açıdan geçmiş dokümanları takip ederek, mevcut parçalanmış durumun altında neler olduğunun izlerini sürmeye çalıştım. Örneğin kentin iş merkezinin 1875’te Tünel’in açılışıyla Asmalımescit’e oradan da “Grand Rue de Pera” ya da bildiğimiz adıyla “İstiklal Caddesi”ne kaymasına şahit oluyoruz. Bu sırt boyunca uzanan cadde ise etrafında kuzey, güney, tepe üstü ve tepe altı ayrımlarıyla, küçük burjuvadan soylulara kadar kimin nerede yer alacağını neredeyse planlanmış gibi tayin ediyor. Ardından aynı durumun 2000’de metronun açılmasıyla Levent’te de oluştuğunu görüyoruz. Büyükdere yeni iş merkezi oluyor, çok çeşitli sosyal guruplar bu ana cadde etrafında güneyi, kuzeyi ve caddeye yakınlığı ile aynı şekilde organize oluyor. Yani bu izleri takip ettikçe mimarlardan, politikacılardan ya da kent plancılarından söz etmeye gerek bile kalmıyor. Topoğrafya, altyapı gibi faktörleri bir araya getirince İstanbul’un kendisi muazzam bir aktör haline geliyor.

Kurumsal projeleriniz arasında son dönemde CTHB projesi dikkat çekiyor.

CTHB projesi bir avukatlık firması için tasarladığımız bir hukuk bürosu. Mekanların akışkanlığı ve özel-genel ayrımlarını tasarım ile güçlendirdik, halihazırda mevcut tekdüze mekana çeşitlilik katmayı amaçladık. İlk tanışma da projenin diğer bir önemli yönü. Adım attığımızda zemin, duvar, oda, mobilya gibi algıların iç içe girdiği farklı bir mekan olması önemliydi.

Bolayır'daki villa projeniz de hayli ilgi çekici -hem konum hem de tasarım anlayışı açısından.

Bolayır Villaları 20 villalık, misafırhane ve de sosyal tesis kompleksinden oluşan bir yerleşke olarak iklimsel farklılıkları yüksek ve senenin çoğunda rüzgara maruz kalan Bolayır ilçesinde yer alıyor. İklimsel çeşitliliğe karşın yazlık amaçlı planlanan villalarda açık alan kullanımlarını olabildiğince geniş zaman dilimine yaymak amaçlandı. Avlu, bahçe duvarı veya bitki duvarı gibi öğelerle sınırlanan açık alanlar iç mekanlarla bütünleşik planlanarak iç ve dış arasında ki ayrımları kaldırdık. Evlerin yerleşiminde tekdüze bir tekrardansa çeşitlilik barındıran bir tasarım benimsedik. Villaların eş manzara değerine sahip olması amacıyla dizilimleri şaşırtmalı yerleştirdik. Diğer taraftan kot düzenlemeleri ise en az hafriyata sebep olacak şekilde eğimlere yerleşimden yola çıkmakta. Böylelikle ekolojiyi korumaya katkıda bulduk ve organik bir sokak dokusu elde ettik.

Kavramsal bağlamı güçlü olan projelerin yanı sıra ilk bakışta salt mimari projeler olarak öne çıkan işler de mevcut. Bu çalışmalar da mutlaka kavramsal bir duruş, bir yaklaşım söz konusudur. Müşteri projelerinde bu yaklaşımı nasıl ortaya koyuyorsunuz? Kafanızdaki fikri kabul ettirme noktasında güçlük çektiğiniz oluyor mu?

Bu soruyu sorduğun için teşekkür ederim. Mimarlıkta bir duruşun önemli olduğunu düşünüyorum. Aksi takdirde "her şey olur" dediğimiz taklidin bile mübah olduğu bir tasarım anlayışı içinde buluyoruz kendimizi. Yaklaşım olarak mimarlıkta yenilikçi ancak insan deneyimini merkeze alan bir tasarım dilini benimsiyorum. Geleceğe dair bir vizyonunuz olması gittikçe önem kazanıyor. Mimarlık diğer tasarım alanlarından farklı olarak zamanla sürekli bir diyalog içinde. Birçok projenin hayata geçmesi seneler alıyor ve yapıldıktan sonra da yüzyıllarca kentin, doğanın bir parçası oluyor. Ancak yıllar içinde gördük ki ne pırl pırl bir gelecek ne de tek tip bir yaşam tarzı söz konusu. Bu bağlamda yeniliğin içinde insan, hayalperestliğin içinde de gerçeklik olduğu zaman güçlü yapılar ortaya çıktığını düşünüyorum.

Yakın gelecekte ne gibi projelerde göreceğiz sizi?

Projeler devam etmekte olduğundan doğrudan isim vermek doğru olmaz ancak yakın zamanda açıklanacak bir kule projemiz var. Bunun yanı sıra yüksek yapı bir konut & ofis kompleksi, bir de masterplan projemiz var ufukta. Yeniliklere açık, karmaşık ve yoğun programları bulunan, doğa ve kent ile ilişkisi güçlü olan projeleri her zaman heyecan verici buluyorum. Bu tür projelerde daha fazla yer almayı umuyorum.

4: Venedik Bienali, Candaş Şişman, edit.

5: Venedik Bienali, Fotoğraf: Andrea Avezzur

4

